

UCHWAŁA NR XX/212/20
RADY GMINY SUWAŁKI

z dnia 25 sierpnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) Rada Gminy Suwałki uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Suwałki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marek Jeromin

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022

Rozdział 1.

1. Wprowadzenie

„Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022”, zwany dalej Programem, wprowadzony dla Gminy Suwałki został opracowany w oparciu o art. 176 punkt 1 i art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821). Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 jest kontynuacją 3 letniego programu, który był realizowany w latach 2017-2019.

Głównym celem Programu jest skuteczny system opieki nad dzieckiem i wspieranie rodziny sprzyjające prawidłowemu jej rozwojowi w Gminie Suwałki.

Rodzina to podstawowa grupa społeczna dla rozwoju i funkcjonowania, to najlepsze naturalne środowisko, w którym dziecko otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. Rodzina oddziałuje na dziecko w sposób świadomy i nieświadomy przekazując mu system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego przyszłą aktywność. Dokonujące się zmiany w życiu społecznym i gospodarczym niosą za sobą wiele skutków pozytywnych, ale pogłębiają też wiele zjawisk negatywnych. Szukając prób pomocy rodzinie należy przyjrzeć się czynnikom, które wpływają na jej dezintegrację. Są to: niski poziom kulturalny, moralny i intelektualny dorosłych, niezaradność życiowa członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawcza rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność sądowa, przejawy psychopatii, przemoc w rodzinie. Zazwyczaj negatywne czynniki w rodzinie współistnieją ze sobą, a rodzina nie zawsze jest otwarta na pomoc z zewnątrz, co stanowi dużą trudność w realnym i szybkim udzieleniu jej wsparcia. Dlatego też wsparcie rodziny powinno być stosunkowo wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

Działania instytucji i służb zobligowanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka, powinny być zintegrowane, ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają współpracy interdyscyplinarnej.

2. Podstawa prawna

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022 dla Gminy Suwałki jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, w szczególności z:

- 1) ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821),
- 2) ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.),
- 3) ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.),
- 4) ustawą z dnia 29 lipca 2000 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
- 5) ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277).

Rozdział 2.

Diagnoza problemów społecznych w Gminie Suwałki

Gmina Suwałki jest gminą wiejską. Zajmuje obszar 265 km² i składa się z 49 sołectw. Gmina Suwałki na koniec 2019 roku liczyła 7598 mieszkańców, z czego 1545 osoby to nieletni.

Wiele rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach to rodziny z dziećmi, często rodziny wielodzietne, potrzebujące wsparcia w różnym zakresie, zarówno finansowym jaki i w zakresie opieki i wychowania dzieci.

Główne przyczyny udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach ilustruje tabela Nr 1.

Tabela Nr 1. Główne przyczyny udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach w latach 2018 – 2019.

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin, które skorzystały z pomocy GOPS w Suwałkach	
	2018	2019
Ubóstwo	110	87
Bezdomność	4	2
Bezrobocie	49	35
Potrzeba ochrony macierzyństwa	24	18
w tym: wielodzietność	24	16
Niepełnosprawność	74	63
Długotrwała lub ciężka choroba	31	23
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego	19	18
w tym: rodziny niepełne	13	13
rodziny wielodzietne	6	6
Przemoc w rodzinie	6	2
Alkoholizm	30	29
Narkomania	0	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	2
Zdarzenia losowe	1	4

Powyższe dane wskazują, że kwestia ubóstwa jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy, kolejnym przeważającym powodem jest niepełnosprawność oraz bezrobocie.

Pomoc społeczna świadczona jest w różnych formach, m.in.: świadczeń pieniężnych (w 2019 roku z pomocy w postaci zasiłków celowych skorzystało 69 rodzin, a z zasiłków okresowych skorzystało 44 rodziny) oraz posiłków w szkołach, z których w 2019 roku skorzystało 63 dzieci.

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności życiowe. Należy podkreślić, że dużym problemem występującym w rodzinach jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz niska umiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, co ma niejednokrotnie związek z pozostałymi wskazanymi problemami dotyczącymi współczesną rodzinę. W związku z tym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach dysponuje kolejną formą wsparcia jakim jest pomoc asystenta rodziny. Zgodnie z art. 15 ust. 4 z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jeden asystent może jednocześnie współpracować z 15 rodzinami.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba jego pracy ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego działania i realizacji wspólnie opracowanego planu pracy. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim wspieraniu w rozwiązywaniu konkretnych problemów z jakimi boryka się rodzina, rozbudzaniu wiary we własną sprawczość oraz motywowanie do podejmowania działań, które do tej pory rodzina uważała za niemożliwe do realizacji. Głównym celem współpracy jest poprawa funkcjonowania rodziny, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielania wsparcia w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych. Asystent również ma za zadanie wspierać aktywność społeczną rodziny, motywować do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz do poszukiwania i podjęcia pracy zarobkowej.

Działania asystenta rodziny mają za zadanie takie wspieranie funkcjonowania rodziny biologicznej, aby nie dopuścić do sytuacji opuszczenia przez dziecko swojej rodziny i umieszczenia go w pieczy zastępczej. Jeżeli jednak dojdzie do konieczności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej praca asystenta jest kontynuowana z rodziną biologiczną w celu zdobycia przez rodzinę takich umiejętności i zapewnienia takich warunków życia, które umożliwią powrót dziecka do domu.

Praca asystenta rodziny ma prowadzić do osiągnięcia przez rodzinę pełnej samodzielności. Po zakończeniu pracy z rodziną, asystent ma obowiązek monitorowania funkcjonowania rodziny.

Tabela nr 2. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2017-2019

Rodziny	Rok		
	2017	2018	2019
Liczna rodzin ogółem	13	12	8

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych Gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W latach 2017 - 2019 liczba dzieci z terenu Gminy Suwałki umieszczonych w pieczy zastępczej wynosiła sześć.

Rozdział 3.

1. Cele i zadania Programu

Na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Suwałki w zakresie organizacji systemu opieki nad dzieckiem oraz wsparcia rodziny, a także na podstawie obowiązującego stanu prawnego, w oparciu o doświadczenia zawodowe specjalistów – osób współpracujących, zdefiniowano cel główny Programu. Działania przewidziane w poszczególnych celach szczegółowych umożliwią realizowanie na poziomie lokalnym polityki prorodzinnej, rozumianej jako stwarzanie warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych umacniających rodzinę, zapewniających jej trwałości, rozwój oraz właściwe wypełnianie przez nią podstawowych zadań.

1.1.Cel główny Programu:

Skuteczny system opieki nad dzieckiem i wspieranie rodziny sprzyjające prawidłowemu jej rozwojowi w Gminie Suwałki.

1.2.Cele szczegółowe, działania Programu, realizatorzy zadań, wskaźniki.

Cel szczegółowy 1.		
Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.		
Działania	Realizatorzy/termin realizacji	Wskaźniki

<p>1. Wpieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystentów rodziny.</p> <p>2. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego.</p> <p>3. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.</p> <p>4. Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej.</p> <p>5. Wspieranie w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy materialnej, rzeczowej oraz pracy socjalnej.</p> <p>6. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów związanych z niepełnosprawnością członka rodziny.</p> <p>7. Organizowanie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>8. Analizowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej.</p> <p>9. Integracja rodzin ze środowiskiem lokalnym.</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach;</p> <p>placówki wsparcia dziennego,</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach,</p> <p>Zadania realizowane będą stale w latach 2020 - 2022</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, - liczba zatrudnionych asystentów rodziny; - rodzaj i forma udzielanego poradnictwa specjalistycznego, - liczba udzielonych konsultacji i porad, - liczba dzieci jakie skorzystają z wypoczynku, - wysokość środków przeznaczonych i poniesionych przez gminę na częściowe pokrycie pobytu dzieci w różnych formach pieczy zastępczej, - liczba dzieci kierowanych i przebywających w pieczy zastępczej, - ogólna liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne, - ilość wydanych ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny, - liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, która skorzystała z pomocy udzielonej w formie pracy socjalnej, - liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, które uzyskały pomoc pieniężną z GOPS, - liczba rodzin, którym udzielono pomocy pod kątem niepełnosprawności członka rodziny, - liczba osób, które zostały objęte pomocą w formie usług opiekuńczych w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
---	---	--

Cel szczegółowy 2

Wsparcie rodzin w sytuacjach kryzysowych oraz niwelowanie negatywnych skutków z tych sytuacji wynikających

Działania	Realizatorzy/termin realizacji	Wskaźniki
<p>1. Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności.</p> <p>2. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.</p> <p>3. Organizowanie kampanii lokalnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>4. Pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem i</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach;</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach,</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;</p> <p>Komenda Powiatowa Policji w Suwałkach, Sąd Rejonowy w Suwałkach,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób i rodzin jaka skorzystała z programów profilaktycznych - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego, - liczba nadzorów kuratorów sądowych w przypadku dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, - ogólna liczba nadzorów kuratorskich nad nieletnimi, - liczba uczniów korzystających z programów profilaktycznych w szkołach,

<p>współzależnieniem oraz przemocą, przez asystenta, pracowników socjalnych, członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych specjalistów.</p> <p>5. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie asystenta rodziny.</p> <p>6. Pomoc i wspieranie rodziny w rozwiązywaniu problemów spowodowanych różnego rodzaju dysfunkcjami;</p>	<p>Zadania realizowane będą stale w latach 2020 - 2022</p>	<p>- liczba podmiotów zaangażowanych w kampanie,</p> <p>- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”</p> <p>- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wobec, których odbywały się spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego;</p>
---	--	--

Cel szczegółowy 3.

Rozwój usług i form wsparcia na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom.

Działania	Realizatorzy/termin realizacji	Wskaźniki
<p>1. Uczestnictwo specjalistów zajmujących się problematyką rodziny, w warsztatach i szkoleniach mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych.</p> <p>2. Rozwój i wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.</p> <p>3. Pozyskiwanie rodzin wspierających na terenie gminy i zapewnienie ich finansowania w przypadku zdiagnozowanych potrzeb.</p> <p>4. Prowadzenie działalności profilaktycznej w ramach realizowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców i opiekunów.</p> <p>5. Realizacja wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie pracy z asystentem rodziny</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach;</p> <p>Urząd Gminy Suwałki;</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach,</p> <p>Placówki Oświatowe na terenie Gminy Suwałki;</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny;</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p> <p>Gminny Ośrodek Kultury w Krzywym;</p> <p>Zadania realizowane będą stale w latach 2020 - 2022</p>	<p>- liczba szkoleń, warsztatów, w których uczestniczyli pracownicy;</p> <p>- liczba działających placówek wsparcia dziennego oraz liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach organizowanych przez te placówki;</p> <p>-liczba rodzin wspierających na terenie gminy;</p> <p>- liczba osób i rodzin jaka skorzystała z programów profilaktycznych;</p> <p>- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.</p>

1.3. Przewidywane efekty Programu

- a) Zmiana postaw społecznych.
- b) Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego.
- c) Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.
- d) Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
- e) Wzrost poczucia sprawczości członków rodziny.

- f) Wzmocnienie współpracy między instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Suwałki.

Rozdział 4.

1. Realizacja Programu

1.1. Odbiorcy Programu

- a) Rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Suwałki, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- b) Rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.
- c) Rodziny, w których władza rodzicielska została ograniczona lub odebrana poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

1.2. Źródła finansowania Programu

Źródłami finansowania Programu będą:

- a) środki własne Gminy Suwałki,
- b) środki pozyskiwane z budżetu państwa,
- c) środki pozyskiwane z Europejskiego Funduszu Społecznego i innych funduszy Unii Europejskiej.

1.3. Ewaluacja Programu

Miejszem realizacji Programu jest obszar Gminy Suwałki. Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

2. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022 dla Gminy Suwałki zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin. W tym celu konieczne jest aktywne włączenie się wszystkich instytucji, które w zakresie swoich działań mają wspieranie działań.